

KAPISZTRÁN
NYOMDA
VÁC

ÉRDEKEL A FERENCREND ?

SZENT FERENC HIMNUSZ

Szövegírtá: Lányi Viktor

Andante religioso

BERETVÁS HUGÓ

1. Szent Fe-renc, Is-ten sze-gé-nye. Ke-resz-tény-ség-nek fé-nye!
2. Szent Fe-renc, hit-nek ol-tá-ra. Jé-zus i-gaz szol-gá-ja,
3. Szent Fe-renc, jók párt-fo-tó-ja. Szi-vün-ke-t bün-től ó-va

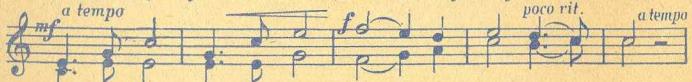
1. Szi-vünk-nek te vagy re-mé-nye Va-lál a föld-nek kol-du-sa,
2. Szent-sé-ged vi-lág-cso-dá-ja Et-ted sze-gé-nyek ke-nye-rét,
3. Légy él-tünk is-tá-po-ló-ja Ke-ser-ve-ink-ben vi-ga-szunk,

1. Be-teg lel-kek nek or-vo-sa, Ti-éd a mennyek tró-nu-sa.
2. Szenyed-tes ki-nok ten-ge-rét, Vi-sel-tes Krisztus-öt se-bét.
3. Éj-ben ve-zér-lő csil-la-gunk, Hoz-zád e-mel-jük jaj-szavunk.

- 1.2.3 Né-ked a-jánl-juk lel-kün-ke-t, Vált-sad meg é-gi ré-szün-ke-t.

Szent Fe-renc, Szent Fe-renc áldj— meg ben-nün-ke-t.

Va-lál a föld-nek kol-du-sa, Be-teg lel-kek nek or-vo-sa,

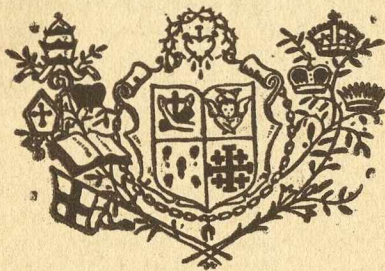
Szent Fe-renc, Szent Fe-renc áldj— meg ben-nün-ke-t.

MAGYAR FERENCES
KÖNYVTÁR

01207175

É R D E K E L
A
F E R E N C R E N D
?

Kiadja : Ferences Tartományfőnökség
Budapest, II., Margit-körút 23.

MÁRTON LAJOS
rajzuival.

Nihil obstat. P. Dr. Innocentius Dám O. F. M. Cens. prov. Nr. 913/1942.
Imprimatur. Budapestini die 9. Apr. 1942. P. Paulus Schrotty O. F. M.
min. provincialis. — Nihil obstat. P. Raymundus Kováts cens. dioecesanus.
Nr. 2074/1942. Imprimatur. Váci die 20. apr. 1942. Dr. Vincentius Kovács
eppus cons. vic. capit.

Kapisztrán-Nyomda Vác.

Felelős üzemvezető : Farkas Károly.

Kedves Testvér!

Alábbiakban a FERENCREND történetét, tevékenységét, jellegzetes vonásait adjuk. Nem dicsekvőn, hanem alázatosan és hálás lelkülettel mutatjuk meg, mit akart és mit művelt Krisztus e Renddel. És ha szíved felénk vonzódnék, tudd meg: Veled is mit tud s mit akar Isten művelni a FERENCREND-BEN!

A Rendalapító Assisi Szent Ferenc.

A középkor delelőjén a szenvedélyektől korbácsolt eretnokségek harcai Európát önnön vérében fűrösztgették. Szegénységtől rettegtek az emberek. Gazdagságot, élvezetet hajszolt mindenki. A különböző társadalmi állású emberek gyűlölték egymást. Az egyházi és a világi tekintélyt lábbal tiporták... A kornak e hibái miatt látta III. Ince pápa álmában az Egyházunkat jelképező LATERÁN templomot dűledezni...

E vészes, eltévelyedett időben küldte Krisztus Assisi Ferencet, hogy a dűledezni látszó Egyházat megtámassza, az eltévedt emberiséget az ő útjára visszaterelje. Olaszföldön, Assisi nevű városban született 1182-ben. A legenda szerint istállóban, mint Krisztus, hogy még ebben is hasonló legyen Jézushoz, akit minden tettében utánozni és követni akart.

Szülei gazdagsága csak arra volt jó, hogy telemarokkal szórja a szegényeknek. Örök vidámság, nagy tettekre szomjas vágy jellemezte az ifjút. Assisi fiatalságának Ferenc hamarosan vezére lett. Csatákban lovagként kereste a megálmodott nagy dicsőséget. Ámde Krisztus innen szolgálatába szólítja, és beláttatja vele: igazán nagy csak az, aki Krisztus lovagjaként neki szolgál!

Ferenc nemcsak nagy, de a legnagyobb akart lenni. Ezért drága köntösét leveti. Az egyszerű emberek kötéllel övezett ruháját ölti magára.

Krisztus lovagja lesz, szolgálatába szegődik. Dűledező templomokat javít. Dalolva ápolja a szörnyű betegségű belpoklosokat. Kéregetésből él... .

Hamarosan követői akadnak (már életében ötezer férfi). Megkívánják ezt a hihetetlenül egyszerű s nagyszerű életet. Tudósok, tudatlanok, szegények, gazdagok, nemesek és egyszerűek csatlakoznak nagy szívvel hozzá. Számukra Ferenc megalapítja a Kisebb Testvérek Rendjét (Ordo Fratrum Minorum-ot, rövidítve: O. F. M.), röviden a Ferencrendet. Követőinek kötelességévé teszi, hogy a szegénység, tisztaság, engedelmesség fogadalmának megtartásával, önmaguk megszentelése mellett, Krisztus határozott parancsára másoknak is éljenek. Hirdessék az elfelejtett Krisztust, az elfelejtett Evangéliumot, az elfelejtett bűnbánatot. Él-jék és dicsőítsék a SZEGÉNYSÉGET! Árasszák el a világot az egymást megbecsülő és segítő, dalos, vidám szeretettel.

Követőit párosával küldi Olaszország legkisebb falujába, sőt hazáján túlra is, csakhogy az új lélek, az új evangélium mindenhová eljusson. Maga is így tesz. Akadályt nem ismerve még a Szentföldre is elmegy. Felkeresi magát a török szultánt, hogy őt és népét Krisztusnak, az evangéliumos életnek megnyerje.

A mezítlábas, szőrruhás, a Krisztus sebeit saját testén hordozó Szent, a teremtményt testvérenek valló és a madarakkal versenyt éneklő Ferenc világhódító egyéniséggé válik. Mindenki őt akarja követni: pápák, királyok, szegények és gazdagok. Mindenki hozzá hasonlóan szeretne élni, hogy élvezhesse a boldog-szegény Ferenc életét. Ezért a hajadonok számára apáca-rendet (klarisszákat), a világban maradtak számára pedig VILÁGIRENDET (III. Rendet) alapít. Így akar mindenkit irigylet életének részesévé tenni...

Midőn érezte világot átalakító földi életének végét, hamuval behintett földre fektette le testét. Követőivel szent énekeket zengedezett s így adta át nemes lelkét Krisztusának 1226-ban...

Halálával teste eltűnt fiai közül. De lelke tovább él rendjében minden szépségével és gazdagságával.

A Ferencrend:

I. Missziós-Rend.

Ferencrend az *első missziósr*end! Ugyanis Szent Ferenc volt az első rendalapító, aki maga is külföldi misszióban járt és a Rend szabályzatába (Regula 12. fej.) elsőnek vette be kifejezetten a missziós munkát; első volt, aki testvérei között felosztotta az *akkor ismert világot missziós munkára*.

Az örökölt missziós lelkület a ferenceseket hamarosan a földgömb minden talpalatnyi helyére elhajtotta. Atyjuk halála után Európa csaknem minden országában pár év alatt letelepedtek. Népmissionáriusok lettek. Merőben sajátos és újszerű pasztorációjukkal országokat térítettek meg vagy vittek közelebb Krisztushoz. Századok folyamán — *mindenki mást megelőzve* — járták Oroszország végtelen pusztáit, térítgették a hatalmas Kínát, az áthatolhatatlan Tibetet, a vérengző Japánt, a veszedelmes Elő- s Hátsóindiát, Fülöpszigeteket, stb. Megtérítették Amerikát. Ausztrália lelkipásztorai lettek. A Szentföldet drága örökségként századokon keresztül vérül hullásával őrizték meg a kereszténységnek. Ezért méltán nevezhetjük a Ferencrendet *missziósr*endnek. Joggal állíthatjuk, hogy a Földgömböt önnön vérével keresztelte meg.

A magyar ferencesek szemefénye, legdédélgettebb eszméje az önálló magyar kínai misszió Dél-Kínában. Pogány lakosainak száma hat és fél millió, a keresztényeké három-ezer. Ezen az óriási területen (nagyobb, mint a Dunántulunk) tíz magyar ferences dolgozik hét szatmári irgalmas nővérrel. Huszonnégy missziós állomásuk s ugyanannyi kisebb-nagyobb templomuk és kápolnájuk van. Jónevű kórházat és gyermekotthont is tartanak fenn. Egy ferences segítőtestvér és két nővér már az égből imádkozik a magyar kínai missziók áldásos működéséért.

II. Szociális-Rend.

Attól a pillanattól kezdve lett a Ferencrend: *szociális-rend*, amikor az ifjú Ferenc gazdagságát a szegények segélyezésére fordította és a „szegények“ ruháját magára öltötte, ruháját a koldusával felcserélte, a bélpoklosokat pedig ápolni kezdte.

Kezdetben a ferencesek főleg a bélpoklosokat ápták Atyjuk példájára. Működésüket csaknem mindenütt ezzel kezdték. Még a világirendi IX. Szent Lajos király is. Magyar Szent Erzsébetünk özvegy éveit szintén betegek között töltötte. Később a Rend kebelében betegeket ápoló szerzet-ágak keletkeztek (Szűzanya, Szent Ferenc tiszteletére alakult kongregációk, Szürke Né-

nék, stb.), akik beteget ápolni, segínyt nyújtani még a házakhoz is elmentek. A missziókban ma is a ferencesek egyik kedvelt foglalkozása a betegek, *bélpoklosok* ápolása. Mindig az elsők voltak, ha valahol ragályos betegség ütötte fel a fejét s félelem nélkül segítettek, ha mindjárt életükkel fizettek is érte. 1348—9-ben az Európaszerte dúló szörnyű pestis idején, 124.434 ferences vesztette ápolásban életét. A szemérmes szegények felségítésére Boldog Feltrei Bernardin *nemes* emberekből hét társulatot alapított. Kereskedőket és iparosokat szervezett meg a betegek látogatására és segélyezésére. Egyesületet alapított az árvagyermek felkarolására. Márki Szent Jakab házat létesít az árvagyermek s a szerencsétlen nők számára, ahol javígtatták, támogatták őket. „Assisi Szent Ferenc leányai“, Ferencrendi Mária Misziónáriusnők“, „Keresztes Nővérek“ stb. tanítással, óvódákkal, napközi otthonokkal fejtenek ki nagyszerű szociális munkát.

A ferences kolostor mindenkor s mindenütt a szegények háza volt. Segély és alamizna nélkül a rászoruló ajtajából sohasem távozott. Ferences a legszociálisabb Szent is, Szent Antal személyében, akit a világ minden részén tisztelnek. Szobrát, képét a legkisebb templomban

is megtaláljuk. Melyik szegény nem ismerné Szent Antal kenyerét?

A Világirend (III. Rend) rendkívül terjedt. A XIII. században Olaszország fele a világirendhez tartozott, ugyanakkor Rómában tagja valamennyi nemes. Később a nemesség csaknem magáénak sajátította ki Szent Ferenc világirendjét. Világirendinek lenni annyit jelentett, mint támogatni a szükségben szenvedőket, ápolni a betegeket s pártfogolni az elhagyatottakat.

Azzal, hogy a Rend a királyt és a pápát, nemest és a szegényt, tudóst és a tudatlant *testvérekké tette*, hogy tagjai pápai engedély nélkül nem foghattak fegyvert, nem esküdhetek, hogy a férfiak és nők számára egyszerűbb színű és minőségű ruhaviseletet írt elő, nagyban hozzájárult a rettenetes osztályharc megszüntetéséhez, a békésebb, boldogabb, szociálisabb élet megvalósításához...

A krisztusi értelemben vett „demokrácia“ megindulását Olaszországban minden történész a ferenceseknek tulajdonítja. Angliában is ők voltak, akik a kivívott népjogot nyíltan támogatták és a polgári szabadságnak alapvető elveit elsőként megformulálták, rendszerbe foglalták. Ezért méltán hangoztathatta Renan: „A kereszténység mellett a ferencesek voltak azok, akik a történelem legnagyobb népmozgalmát szülték“.

A középkor legválságosabb szociális, társadalmi rákfenéje, pusztulást hozó baja az uzsora volt. A zsidók s a lelketlenségben őket utánzó keresztények a kölcsönpénz után sokszor 50—90%-os kamatot is szedtek. A nép papjai, a ferencesek ezt hamar észrevették s megkísérelték a szegény embereket a lelketlen uzsorások karmaiból kiszabadítani. Terni Barnabás ferences kezdeményezésé-

MARTON 4

vel 1462-ben megalapítják az első „népbankot“, hitelbankot vagy zálogházat, ahová a szegény ember csak annyi kamatot fizetett, amennyi az ügye intézéséhez okvetlen szükségesnek mutatkozott. A népbankok száma napról-napra növekedett. Ez az intézmény lett a modern bankok szülőanyja. Ma azonban már nem a szegények, hanem a bankárok előnyét szolgálják.

Mindenkit megelőzve a ferencesek valósították meg az *ideális társadalmi életet* az amerikai úgynevezett „indian redukciókban“. Ezt több helyen megtaláljuk még ma is. E közös életben valósul meg igazán a krisztusi, őskeresztény „kommunizmus“, ahol *minden családnak van saját háza*, ahol mindenki dolgozik, és senki sem lehet szegény. Minden esztendőben nemcsak *tizennégy* napos teljes szabadságot kap minden ember, hanem ingyen töltenyt, horgászó felszerelést is, hogy kénye-kedve szerint vadászhaszon és szórakozhasson az őserdőben. (Ma melyik állam biztosítja ilyformán alattvalóinak az évi pihenést?) Ezeknek a redukciónak polgári hatalommal is felruházott vezetője, mindene a ferences atya!

XIII. Leó, a legnagyobb szociális pápa hangoztatta a „*Misericors Dei*“ (1883) enciklikájában, hogy a *ferences szellem elterjedése által fogjuk megmenteni a világot*. Vannak rendek, melyeknek éltető jelszava: veritas (igazság). A ferences életjelszó: *charitas* (szeretet). A világot pedig egyedül a *szeretet teheti boldoggá!*

III. Szónok-Rend.

Szent Ferenc a Rend egyik *főhivatását* az *Evangélium* hirdetésében látta. A ferencesek, a régebbi szerzetesektől eltérően, városokban ütötték fel szállásukat. A nép közé mentek. A nép papjai lettek. *Bátor, újhangú, újszellemű* beszédekben: *bűnbánatot, szegénységet, szeretetet, vidám lelkületet* hirdettek s valósággal megváltoztatták a föld színét szebb életet indítván meg.

Beszédeknek fölmérhetetlen hatását jelzi, hogy Szent Ferenc egymással harcban álló városokat pusztán *szavával* képes volt megbékéltetni. Ezt megtette utána több fia is! Szent Antal sokszor 30,000 embernek be-

szélt. Sziénai Szent Bernardin 100,000-es tömeget lelkesített. Regensburgi Bertholdot szintén 60—100,000 ember hallgatta. Fél ország özönlött utána s valósággal egész városok kezdtek szent életet hatására. Párma városa 1233-ban polgármesteré választotta Gerardus de Buchabadatis ferencset, oly nagyszerűen prédikált nekik. Kapisztrán Szent János, a hatalmas török sereg megverésére, elégséges kereszties hadat gyűjtött lelkesítő beszédével.

Az egyszerű nép ezrei mellett pápák, világi hatalmasságok, a kor intelligenciája is hallgatja őket. Egyik-másik ferencset, mint Fráter Richárdot tíz-tizenegy óráig is egyfolytában. Spanyolországban I. Aragóniai Jakab király 1242-ben elrendeli, hogy a ferencesek beszédjén a zsidóknak és a móroknak is meg kell jelenniök. De felkeresték a ferencesek a legelhagyottabbakat, a cigányokat is, mint pl. P. Marx Jusztusz, s megpróbálták őket erkölcsre tanítani, nevelni. A ferences alázathoz ez is illett.

A szónoklás módszerében is újítottak. Leccei Róbert 1448-ban, négy órás bibliai beszédét élő képekkel kísértette: a dómból kijött a keresztet hordozó Krisztus, találkozott édesanyjával, felfeszítették, stb. Közben a nép hangos zokogásba s jajveszékelésbe kezd s bűnbánatban megtisztult új életet él. Tisserant János († 1434) beszédeit magaköltötte énekekkel tette vonzóvá. Maillard Olivér († 1502) a szószéken *énekelt*. B. Gaichi Lipót († 1815) a francia forradalom és felvilágosultság idején, fején töviskoronával, kezében korbáccsal jelent meg a szószéken. Soha nem tapasztalt hatást ért el. Másik ferences emberi koponyával lépett hallgatói elé s így beszélt a hiúságról, a mulandóságról...

Íme a szónok-rend módszereiben és hatásában, amikor Krisztus e parancsának tesz eleget: „Elmenvén az egész világra, hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek.“ (Szt. Márk XVI. 15.)

IV. Tudományos-Rend.

Szent Ferenc egyénisége, eszméje a tudósokat is magához vonzotta. Később pedig a Rend maga adott ilyeneket.

A ferences hittudománynak minden bevilágító napja, mindent megoldó varázsköve és hordozó tengelye: a *szerető-jóság fogalma*. Az Isten szerető-jóságának ferences kihangsúlyozása teszi a katolikus hittudományt meleggé, vonzóvá, szeretetreméltóvá. Talán ez a magyarázata annak, hogy négy századon keresztül alig volt egyetemi tanszék Európában, amelyen a hittudományt és a bölceletet nem a ferences tudósok adták volna elő.

Az *első* teológiai és az *első* bölceletmetafizikai SUMMA-t Halesi Sándor, a Rend legelső ragyogó csillaga és Yorki Tamás írta. Szeráfi Szent Bonaventúra egyházdoktor († 1274), „minden misztikus fejedelme“, a *misztikában* ma is utólérhetetlen. Duns Scotus János teológus bölcselő, a skolasztikának „legmélyebb elméje“, a *voluntarizmus* atyja, neve és iskolája Szent Tamáséval versenyez. Bacon Rogér, a „csodálatos doktor“, egyike volt a világ legnagyobb tudósainak, akik valaha is éltek. A *XIII. században* olyan technikai lehetőségekről, csodákról, gépekről beszélt, írt és kísérletezett, melyek jórészt még a *XX. század sem tudta* megvalósítani.

P. Alexander 1300 kiadást elért verses latin nyelvtanát Európa csaknem minden iskolájában tanították. A lángeszű B. Lulli Rajmund († 1316) kora minden tudományában úttörő. Körülbelül 300 művet írt. P. Lucas Palioli († 1517) híres matematikus volt az első, aki az algebrát a geometriában alkalmazta. Velesso Marián ferences botanikus rendkívüli tudománya miatt „Amerika Linne“-je nevét viseli († 1811). Ferenceseké a modern kettős könyvvitel, sőt a tenger-kábel gondolata is! . . . De ki sorakoztathatná fel a magyar Temesvári Pelbártunk és Laskai Osvátunk mellett a számtalan tudóst, akik a Ferencrendnek is kivívták a „tudományos“ nevet.

V. Író-Rend.

A betű csodás erejét, lelket formáló hatását már Szent Ferenc felismerte. Azért írt levelet az összes hívőkhöz és a népek vezetőihez. Atyjukat követték a felsorolt tudósok számos könyvükkel, irodalmi munkájukkal. P. Wadding Lukács hírneves történész 1650-ben megjelent művében 2400 ferences nevet sorolja fel, akik a tudomány és kultúra bármelyik ágával írásban foglalkoztak. Ez a szám azóta hatványozottan megsokszorozódott.

A nyomda feltalálásakor a ferencesek igyekeztek a nép legszélesebb rétegéhez férkőzni az ólomcsodákkal. Coelde Teodorik az első, aki kátészerűen feldolgozta a hittudományt és erkölcsant. Kátészerű „Keresztények tükre“ c. könyve (1470 körül) harminc kiadást ért el. B. Angelus di Chivasso († 1495) „Summa Angelica“ c. könyvének akkora tekintélye s elterjedtsége volt, hogy Luther dühében a wittembergi piactéren ezt égette el az Egyház Törvénykönyvével. Szent Antal szentírási Concordantia-ja, P. J. Marchesino Reggio († 1300) biblikus szótára, szintén elsők a maguk nemében. P. Bertalan több nyelvre lefordított Enciklopediája a XVI. században nagy keresettségnek s tekintélynek örvendett. P. Stadle Albert már 1600 körül megírta a világ történelmét a XIII. századig. A magyar Temesvári Pelbárt „Stellarium“ (1482—3) c. könyvéről írták: „Tudományos könyv ilyen sikert a magyar irodalomban egy sem ért el, a külföldi irodalomban is kevés.“ Csáthy Demeter kiváló a magyar kódex-irodalomban.

1539-ben már Mexikóban is áll a ferences nyomda. Azóta számuk évről-évre növekszik. Nem egy közülük világhírű. A Rend írói tevékenységét s nyomdáinak nagyszerű munkáját világosan szemlélteti az a tény, hogy a ferenceseknek 379 folyóiratuk van, kb. két milliós példányszámmal. Jórészt a ferences nyomdák termelik ki. Ezért nyerte el a ferencrend a vatikáni sajtókiállításon (1936) a harmadik helyet. Ma pedig az élre törekszik!

VI. Művész-Rend.

Csodálatos Isten- és természetszemléletével, költői szellemével Szent Ferenc a „keresztény művészet atyja, az újabb kultúrális mozgalmak forrása“ lett. A Ferencrendnek nem szorosán vett hivatása az irodalom, költészet, zene, festészet, stb. ápolása. *Elsősorban az apostoli élethivatás sajátjuk.* De még így is, Szent Ferenc csodás NAPHIMNUSZÁVAL, mint Cherance megjegyzi, a maga fonséges rögtönzésében, melybe a Szent gazdag képzelőtehetségét és géniuszának hallatlan vakmerőségét beleöntötte — az olasz irodalomban feltűnő, szokatlan jelenség. — Ezzel az olasz népköltészet megindítójává lett s egyben bevezető kulcsa a későbbi ferences művészetek magyarázatának, megértésének. Szent Bonaventúra „Stabat Mater“ költeményében az olasz népének elérte zenitjét. Fra Pacifikót a XIII. században a „versek királyának“ nevezték. Celanoi Tamás fonséges „Dies irae“-jét ma is megcsodálják. P. Giacomino Verona († 1290) klasszikus strófákban megénekelte a „Mennyországot és a Poklot“. Ez a két költemény lett bevezető preludiuma Dante „Divina Comedia“-jának. Azért fordította le Dante halhatatlan művét először ferences püspök. Maga Dante is Szent Ferenc harmadikrendi fia. Pecham János († 1292) Szentháromság himnuszában a teológia tiszta költészetté finomul. Boldog Lulli Rajmund, a csodás tudású katalán, nemzete legnagyobb költője. Egyéni formáknak mestere. Mondanivalójában hasonlíthatatlan művész. Egyszerű, mint egy gyermek, belülről izzó, mint egy szeráf. Ma már kétségtelen, hogy Milton János az „Elveszett Paradicsom“ költője világcsoda művében ferences költő (Serafino della Salandra) gondolatait fejtette ki, sőt költeményéből egész sorokat és jellegzetes kifejezéseket használt. Speyeri Julián fe-

rences a francia királyi udvar művészelkű költője és jeles muzsikusa, Vásárhelyi András († 1526), több jőnevű magyar költővel, ragyogó csillagai a költészetnek.

Szeráfi atyjok szívét örökölték a zenészek is. Szent Ferenc túlsorduló szeretetében, derűs vígságában két pálcikát vett kezébe s azzal hegedült végtelen gyönyörűséggel énekéhez. Felvidítésára angyalok jöttek muzsikálni. Fiait az „Úr muzsikusainak“ nevezte. P. Dardelli († 1500) igen híres és keresett hegedűket, brácsákat, hárfákat készített. Szolánói Szent Ferenc pedig már hegedűszóval térítgette az indiánokat. Ferencesek honosítják meg a „négyszögletes hangjegyírást“. Elsőnek hozzák be a népének oktatására a „számjegyírást“. Magyarországon több — ma is kedvelt — szent éneknek szerzői. Viadana az „ellenpontozás“ nagymestere lesz. Az egyházi éneknél megkedvelteti a „concert-stílust“ és a pedálózásnak kiváló művésze. Padre Martini, a XVIII. század egyik legnagyobb zenetehetsége. Hozzá MOZART is elzarándokolt, hogy nála a zenéből levizsgázhasson. Ugyanő az első általános *zenetörténetnek* szerzője. Későbbi tanítványai közül valók Rossini, Donizetti és Bach Sebestyén. Szent Ferenc világirendjébe tartozó Liszt Ferencünk, aki maga is tünemény volt a zenevilágban, P. Singert az „orgona Lisztjének“ nevezte. Benne ünnepli a művészvilág a „Pansynphonicum“ feltalálóját. A sok zenész mellett kiváló karnagyok, székesegyházak orgona tervezői és építői (Magyarországon is) tesznek ékes bizonyosságot ferencességük mellett, mert a ferencesek természetüknél fogva muzsikusok.

Festészetben csak Duderstadti Henrik főségesen szép oltárképét, a mozaikképek készítésében Jacopone Torritinak a Maria Maggiore templomapsisában található alkotásait, heidesheimi kolostor híres szobrászait, és P. Filippo di Campello neves templomépítész, Fra Giocondo, Bramante utódjának remekeit említjük meg. A ferencesek a domonkosokkal nemcsak a legszebb templomstílus (gót) terjesztői, hanem annak kifejlesztői is voltak. Számtalan ferences templom van (Magyarországon is), melyeknek legkisebb részét is ferencesek készítették s még ma is a modern művészet csodált tárgyai.

VII. Liturgikus-Rend.

Szinte elszámálhatatlan az a hatás, amelyet a ferencesek a szentmise liturgiájára, a papi zsolozsmára, a népies ájtatóságokra gyakoroltak. Ízelítőül csak a következőkre hivatkozunk.

A mai szentmise szövegébe a ferencesek 24 imát vittek be, ill. népszerűsítették. Általuk lett általános használatú a római misekönyv, a római liturgia és éneklési mód. Szent Bonaventúra rendelte el először, hogy a húsvéti gyertyát a feltámadt Üdvözítő jelképét, az ünnepélyes misék alatt áldozócsütörtökig égetni kell. A XVII. század elejéig használt római Breviáriumot P. Haymo († 1243) ferences kardinális állította össze. Utána átdolgozását szintén ferences végezte.

Az Oltáriszentség- és paptisztelet a Ferencrendnek mindig legragyogóbb tulajdonsága volt. Ezért lett az Oltáriszentséggel kapcsolatos összes egyletek védőszentje a ferences Szent Paskál. Az a pompa és fény, amellyel ma az Eucharisztia királyának adózik az Egyház, elsősorban a ferencesek műve. A negyvenórai Szentségimádást Giuseppe atya kezdte el s honosította meg. Farsang három utolsó napján szokásos Szentségimádás pedig ferences apáca gondolata. Gyakori s naponkénti szentáldozást akkor hirdették és gyakorolták, amikor a hívek megtévesztett jámborságból leginkább idegenkedtek tőle. A szentáldozást követő „Krisztus lelke szentelj meg engem“ kedvelt imát Boldog Feltrei Bernardin írta.

Jézus Szent Szívének kiváló tisztelete a Ferencrendben ősi, eredeti. Jézus Szent Szívéről már Szent Bonaventúra († 1274) oly fönségesen írt, hogy Jézus Szíve ünnepén az Egyház papjaival a zsolozsmában az ő sorait olvastatja. Szent Antal, Szienai Szent Bernardin szintén gyönyörűen írtak és beszéltek a legszentebb Szívről. Páduai Szent Antalnak pedig egyszer megjelent Szűz Mária. Kezében tövisekkel megkoronázott Szívet tartott, amelyben az Úr Jézus képe volt látható ferences kordával átövezve. La-Vernai Jánosnak († 1322) is meg-

jelent az Úr Jézus és csodásan ragyogó szívét megmutatta neki. Már ő *írt Jézus-szíve litániát*, és a Rendben bevettette az első Jézus-szíve ünnepet. Amikor csodás jelenésében az Úr Jézus Szent Margitnak kinyilatkoztatta Szent Szívének tiszteletét, azt mondotta, hogy égi pártfogójának Assisi Szent Ferencet válassza.

Sarlósboldogasszonyt és Mária eljegyzésének ünnepét ferencesek hozták be az Egyházunkba. A Szeplőtelen fogantatás ünnepe szintén általuk terjedt el. Hasonlóképp Szent Anna és Szent Joakim tisztelete. Kedveltté tették a Szentháromság s Jézus szentséges nevének ünnepét, tiszteletét. I. H. S. (Jesus Hominum Salvator-nak rövidítése, magyarul: Jézus az Emberek Megváltója) ferences, nagymultú monogram. Elsők voltak, akik kimondottan a káromkodás ellen küzdöttek.

Az Úrangyalára hívó esti harangozást Szent Bonaventúra hozta be. A ferencesek honosították meg Szűz Mária hét örömeinek rózsafüzérét; ők egészítették ki az Údvözlégyet a „most és halálunk óráján” közbeszövéssel mai formájára. Terjesztették a keresztúti ájtatosságot és a betlehem-állítást. „Dicsértessék a Jézus Krisztus” köszöntés, május utolsó vasárnapján a Szűzanyának virággal megkoronázása, szintén ferences kezdeményezés. „Oltalmad alá futunk” szép imának a ferences Szienai Szent Bernardin a szerzője.

Ferencesek befolyására keletkezett a „Szent Sebhelyek Kongregációja”. A „porciunkulai búcsú” kieszközlése pedig csodaszámba ment, s ezzel kezdetét vette a *teljesbúcsúk* könnyebb elnyerése s megszerzése.

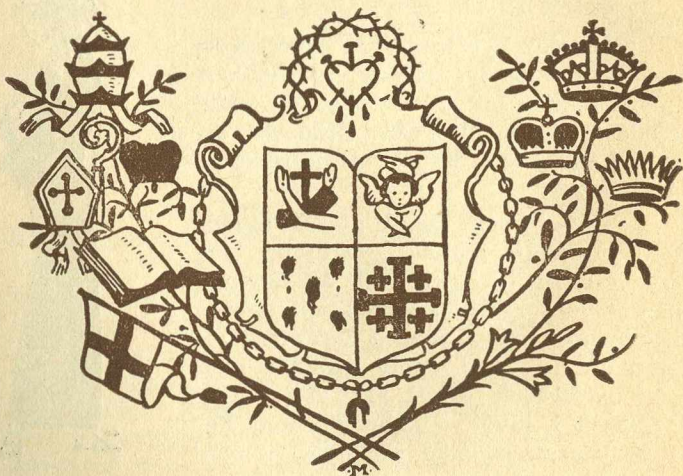
Ezért a ferencesekről méltán mondhatták más rendbeliek: „Az utóbbi hétszáz esztendőben nem volt az Egyházban olyan meghonosodott ájtatossági gyakorlat, amely nem a ferencesektől eredt volna, vagy amely legalább nem az ő befolyásuk folytán vert volna mély gyökeret a hívők lelkében.” Szent Ferenc liturgikus lelke működik fiaiban!

VIII. Sokoldalú-Rend.

Ámbár a ferencesek a „nép“ papjai voltak, mindig inkább az egyszerűbb, kevésbé gondozott embertömeget keresték s nem futottak az intelligencia, előkelőségek, kitüntetések után, mégis a századok folyamán 5 pápa, 60-nál több bíboros került ki soraikból, míg patriarkai, érseki, püspöki tisztséget kb. 3000-en viseltek.

Pápák és királyok, uralkodók és nemzetek megbékkeltetésére, kényesebb diplomáciai ügyek elintézésére *követi* minőségben számtalanszor kaptak megbízatást, mint pl. hazánkban a legválságosabb időben (1308) a nagy bölcsességű és finom tapintatú Gentilis ferences bíboros. Az sem volt ritkaság, hogy hadvezérséget kellett vállalniok, egyházi zsinatokon elnökölniök. Többször hatalmas eretnekségek és félelmetes szakadárságok megszüntetését egyedül tőlük várták és remélték... P. Ximenes Ferenc († 1517) Spanyolország primása, Castilia kormányzója, egyike volt a legnagyobb államférfiaknak, akiket a történelem ismer. P. Glapion János († 1521) V. Károly császár nevelője s gyóntatója. Királyok, előkelőségek, udvarok keresett gyóntatói, kedvelt tanácsadói Szent Ferenc alázatos, de tevékeny, nagyműveltségű és szentéletű fiai. Ezért *címerüket* méltán ékesítik a sokoldalúságukat, kiváló értékeiket jelképező díszek.

IX. Magyar-Rend.

Amikor Szent Ferenc köpenyét tisztelete jeléül Árpádházi Szent Erzsébetünknek ajándékozta, és fiait a magyarokhoz is elküldötte, a ferences szív egyszeriben *magyar szívvé lett*. Azóta pedig országunkban a ferences fogalom összenőtt a magyar fogalommal!

Az első ferences zárda országunkban már 1224 előtt, tehát még Szent Ferenc életében megépült Esztergomban. S ettől kezdve a ferences igen jelentős szerepet játszott hazánk életében s játszik ma is. IV. Béla király nagyon megszerette a rendet, mert a tatárjárás sujtotta ország talpraállításában fáradságot, áldozatot nem ismerő segítséget nyújtott. A nyomorgó, szenvedő, elhagyott népnek már ekkor igaz atyái voltak. Nagy sikerrel térítették meg a pogány kunokat is. Nagy Lajos király anyjával a szakadárok térítésén csodás eredménnyel munkálkodó igen népes rendet számtalan kiváltsággal elhalmozta. Mátyás király hálából templomot épít számukra Jászberényben.

A mohácsi vésszel hazánkra szakadt 150 éves rettenetes rabszolgasors idején, a magyarnak csaknem egyedüli papja a ferences volt. A püspökök és papok nélkül maradt óriási területeket áruhában, gyalog vagy lóháton járták be. Éhezve, szomjazva, rongyosan, piszkosan, elhagyatottan, mindig készen a vértanúhalálra, valóban hősök voltak a szenvedések tengerének elviselésében. Azért vállalták mindezt, hogy *vigasztalhassák* a halálra üldözött, nádasokban, erdőkben, barlangokban rejtőzködő, éhező vagy rabságban sinylődő szegény magyarokat. *Kenyeret*, életet vittek nekik és a *szentségekkel* erősítették lankadozó lelküket. A magyar nép

ekkor és ezért, *hálából* és ki-tüntető *tiszteletből* elnevezte a ferences szerzetest BARÁTNAK, a nép barátjának!

Jellegzetes, hogy a király és az ország véleménye szerint, a közeledő törökveszedelmet egyesegyedül a *mosogató, kertészkedő* barát, Tomory Pál háríthatta el Magyarországtól. Ez az alázatos magyar barát csak a király könyörgésére, a pápa külön parancsára hagyta el a kolostor csendes szobáskáját, vállalta a mohácsi fővezérséget s vele együtt a halált is a csatatéren. Ezt az izigvérig magyart, ezt a kiváló jellemű, nagytudású vezért, hőst csúfolták meg századokra a nem-katolikusok. Történelmet hamisítottak s a „büszkeség“, a „nagyratörés“ rút bélyegét nyomták az alázatos barát homlokára. Pedig mindenét feláldozta, csakhogy a magyart megmentse a pusztulástól...

Az árpádházi királyi családnak öt-hat boldogja és szentje, a törökvilág Szent Kapisztránjai, Tüzes Gáborai, Bárkányi Jánosai (Rákóczy Ferenc vezérlő fejedelemnek ferences nevelője), Szent Ferenc világirendjébe tartozó Hunyadiak, nem a ferences magyarszívűségéről tesznek-e ékes tanúságot? A szabadságharcot követő elnyomatás alatt, magyarságáért végzik ki Gasparich Kilit atyát. A vértanú Batthyányi Lajos holttestét P. Dank rejti és temeti el... Székelyudvarhelyi, keszthelyi és a Kulcsár Kódexek írói magyar ferencesek voltak, a legrégebb magyar nyelvű könyv szerzője, s a legrégebb magyar nyelvű Szentírás írója is magyar ferences!

Mohácsi vésznél nagyobb veszedelmet jelentett országunkra az erőszakos hitújítás. Hazánkat a töröknek szolgáltatta ki, a magyar lelki egységét megbontotta, a testvér magyarokból egymásra acsarkodó, önvérét ontó, pártoskodó, hitüldöző nemzetet faragott. A ferencesek

100 zárdája, mindmegannyi megerősített vár, nyújtott védelmet a magyarnak az idegenlelkű, hazánkra vészt-hozú hitújítással szemben. A barát ekkor is védte a magyart, nemcsak szóval, írásban, hanem vérének ontásával is. Ezért kínozták és irtották őket a török, s az ozmán védő szárnya alatt megerősödött protestantizmus. Zárdáikat felgyújtották, templomaikat elvették, értékeiket elrabolták. S ha a ferencesek nem menekültek öldöklő kardjuk elől, sokat közülük meg is öltek. Hatvan esztendő alatt 1500 magyar ferencesből csak 30 maradt életben. Száz házukból már csak 4 állott... Innen jött a nyomorgóknak segítség, a lelki sötétségben vergődőknek az igaz hit világossága...

A megmaradt néhány barát az oroszlán szívósságával, bátorságával küzdött. Számos protestánst megtérítettek, egész őrségeket katolikusokká tettek. Domokos Kázmér segítő testvérből lett Erdély missziós püspöke, Kájoni Jánosból pedig Erdély „Pázmánya“. Ferencesek voltak Erdélynek hős misszionáriusai, s lelkészkedésükkel a katolikusoknak a legaggasztóbb időben végső mentsvárai lettek. A törököt visszaűző seregben is ott vitézkedtek, ahol külföldi ferences testvérek vitték a vezérszerepet.

Lassan a nemzet kiheveri mind a két vészt. A magyar ferences rend újra fejlődésnek indul. A magyar család szívesen adja vérét, fiát arra az oltárra, mely elnyomatásban, szenvedéseiben egyetlen ereje, vigasza, gyámola volt... A XVIII. században a Ferencrendnek már ismét híres szónokai, papnevelői, *gimnáziumai*, főiskolái vannak és szépen nekilendülő irodalmi munkásságával számottevő tényezője lett a nemzet kulturális életének. Ma, csonkaországunkban ismét kb. 60 zárdájuk van a ferenceseknek 850 taggal (kapucinusokat és minoritákat nem számítva). 38 plébánián kb. 280.000 hívőt gondoznak s 48.000 gyermeket hitoktatnak a többi munka mellett.

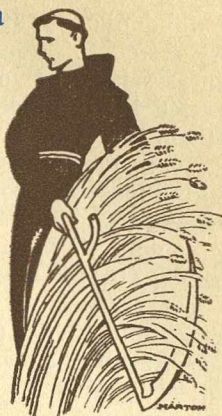
Mindezek megkoronázásaként a Rend szent is. Szent, mert az alapítója, szabályai, törvényei szentek és tagjainak a megszentülés lehetőségét, eszközeit nyújtja.

Szentségét bizonyítja, hogy eddig közülük hivatalosan 95-öt szentté, 204-et boldoggá avattak. Ehhez járul az a sok ezer, akikkel eddig az Egyház hivatalosan még nem foglalkozott és akiknek szentsége az ítéletnapján lesz ismertté. Gondoljunk pl. a 23 magyar ferences vértanúra! A reformáció első századában (1520—1620) a protestantizmus karjába dőlt öt országban, több mint 500 ferences szenvedett vértanúhalált. Ghilardi könyve 200 olyan ferencesről emlékezik meg, akiknek teste a halál után egészben vagy részben épségben maradt. Hueber és Ausserer rendi martyrologiuma 1500—1882-ig 6000 ferencesnek a nevét sorolja fel, akik a szenttéavatásra számíthatnak...

A ferencrend valósággal hatalmas, égigérő, virágzó, gyümölcsstől roskadozó fa, mely a Szent Rendalapítóból nő ki. Gyökere, törzse Szent Ferenc. Virágai, gyümölcssei három rendjének *ferences szentjei*, akik Atyjok csodás szelleméből, szívéből táplálkoztak s az ő útját járva lettek a Szűzanya koronázta Életfájának érett gyümölcszeivé Isten virágos kertjében.

A Ferencrend munkálkodása napjainkban.

Szent Ferencnek egy időben már 70,000 férfiszereztes követője volt. Ma, ha minden ferencst egybeveszünk, úgy találjuk, hogy 40,000 férfiszereztes, 150,000 nőiszereztes és 4 millió világrendi dolgozik az Úr Jézus „aratásában.“ A lendülő tevékenység — méltóan a multhoz — mindenben felöltő. Az „Actio Catholica“ védőszentjének, Szent Ferencnek fáradhatatlan lendülete ez!

Jelenleg a missziókban — a világ minden pontján — a ferenceseknek csak az egyik ágából kb. 4,000 férfiszereztes működik az apácák ezreivel! A magyar barát is megtalálható a földgömb minden részén a küzdők lelkesedésével.

A ferencesek széleskörű szociális működést fejtenek ki hazánkban is. A magyar barát szívvel-lélekkel magyar ma is. P. Oslay Oswald megalapítja az elhagyott szegények gondozását vállaló „Szegénygondozó“ nővérek szerzetágát, az ország határán túl is ismert „Egri Normát“. Kész örömmel, elsők között vállalják a hazatelepített bukovinai magyarok lelki gondozását. Egészen sajátos elgondolású játszóteret építenek (Pécsett, Nyiregyháza, Füleken, Kassán, stb.) a gyermekek számára s megindítják a komolyabb, hatásosabb nyári foglalkozást a gyermekekkel. *Szívőárda* a ferencesek lelkéből pattant ki. Esztergomban országhírű gimnáziumot vezetnek. Tönk szélére jutott, kommunizmustól megfertőzött hazánk egyik egybefogója, az ellenforradalom megszervezője s elindítója szintén ferences, P. Uzdóczy-Zadravec István, az első magyar táborig püspök személyében...

A ferences szónokokat ma is szívesen hallgatják. Nem egy közülök országhírű. P. Facchinetti püspök Olaszországban, P. Ortsiefer Németországban, P. Boromeus Hollandiában, P. Zadravec püspök Magyarországon.

Európában s Amerikában ma is több ferences tanít

egyetemen. A milánói szent Szív-egyetem megalapítója s mindenkori rektora, a világhírű ferences P. Gemelli Ágoston, P. Centi Marcellint eredményes történelmi kutatásaiért az olasz királyi korona lovagjává nevezték ki. A modern botanikában P. Gredler Vincének kiváló híre van. P. Guidó Alfani, a florenci nemzeti obszervatórium igazgatója, feltaláló. A fiatal P. Orfali a legtekintélyesebb orientalista. P. Flennig Dávid († 1915) korának vitán fölül álló legképzettebb s keresettebb teológusa volt. P. Michael Sleutjes († 1922) a legújabb egyházjog átdolgozásán tevékenyen dolgozott...

A ferencesek most is felsorolhatnak egy sor hazai és külföldi íróit. Csak *Magyarországon öt nyomdájuk van*. Ezekben a nyomdászmunkát ferences testvérek látják el. Több nagy példányszámú folyóiratot szerkesztenek, jónevű könyveket s könyvsorozatot adnak ki. A katolikus sajtó fontosságát P. Buttykay sürgette legelőször.

Jónevű költők (P. Iglesias, ma Spanyolország egyik legünnepeltebb költője, P. Fischta, Albánia legnagyobb nemzeti költője s irodalmi nyelvének megteremtője), zeneszerzők, orgonatervezők, festők, templomdíszítő szobrászok és asztalosok (pécsi betlehem) ma sem hiányznak. A Ferencrendből 200-an viselik a püspöki méltóságot. Magyar Alfréd testvér 1920-ban vértanúhalált szenvedett a Szentföldön. A boldoggá avatandók sorába az 1850-től elhalt ferencesek közül 1918-ig *negyvenet* vettek fel!

A magyar ferenceseknek a világon egyedülálló alkotása a *Magyar Szentföld* (Budapest, XII., Heinrich István út 5.). A hívek adományaiból most készül az a hatalmas bazilika, amely a Szentföldnek *húsz* legszentebb szentélyét *eredeti másolatban* foglalja magában. Kész szentélyeit és értékes szentföldi múzeumát országunk minden részéről ezrek látogatják.

A magyar ferencesek élesztgetik a népies ájtatosságokat s nagy buzgalommal terjesztik. Templomaik látogatottak. Gyónatószékeik keresettek. Jónevű lelkipályakorlatozók, és *népmisszionáriusok*, stb... Mindenhol és mindenben jót tesznek az embereknek, mert ez az *élet-programjuk*. „Pax et Bonum“ köszöntésükkel is ezt fejezik ki, azaz „Áldás és Békesség“ mindenkinek!

Ragyogó tisztaság, ferences egyszerűség legszebb éke. Nagy termék, egyszemélyes cellák, hatalmas kápolna, gazdag könyvtár található benne. A papi tanulmányok végzése hat esztendeig tart. Két év bölcselet, négy év hittudomány. Ebben a hat esztendőben komoly munkával kell mindazt megtanulnia a kispapnak, amire a papi életében vezető szerepénél fogva szüksége van. A ferencesnek minden tekintetben tudományosan képzettnek kell lennie. A kispapok közül többen a külföldi egyetemeken végzik tanulmányaikat.

A pontos napirend keretei közé ágyazott életet itt is értékévé varázsolják a közös imák, magánájtatosságok... A napirendet színezik a kirándulások, szórakozások, zenekar, stb. A hatalmas könyvtárak, folyóírat-szerkesztés és szereplés változatos élet kiapadhatatlan forrása. Ferences jelszó: *vidámság és munka!*

Három év leteltével a teológus a legnagyobb ünneppélyességgel teszi le a *hármass fogadalmat*. Ez azonban már örökre kötelez. Ekkor adja magát Krisztusnak visszavonhatatlanul. Ezzel a Rend teljesjogú tagja lesz. A Rend minden javát s kiváltságát élvezzi, ugyanakkor a közös terheket viseli.

Közben a tudomány és a kegyelem sugaraiban érik a lélek. Minden lépcső (ordo) a papsághoz segíti közelebb. Mindmegannyi szavakba nem önthető csodás élmény. Színes álmaiban számtalanszor teszi szeretettől égő szívét a kehely és a paténa aranyára. Mindannyiszor följánlja magát Krisztusnak: fogadja el papi-áldozatnak... Végre ez a csodás pillanat is elkövetkezik. Az ötödik vagy a hatodik teológia végén, a *pappászentelés*, az első mise sokszor megálmodott álma valósággá teljesül.

4. A felszenteléssel a neve elő Főtisztelendő Atya (Pater, rövidítve: P.) megkülönböztető címe kerül. Ezzel az égi atyasággal, meleg szívvel áldja meg édes szüleit, rokonait. Isten után nekik köszönheti papságát, égi atyaságát. Ezzel a testetlen égi-atyai szívvel szereti mindazokat, akiket a Gondviselés fölszentelt kezeire bíz...

Krisztus és a lelkek szeretetétől izzó szíve alig várja már, hogy „mindenkinek mindene lehessen“, hogy Krisztus szőlőjébe, aratásába léphessen...

Mi lehet a ferences pap az életben? Munkába állítása leginkább tehetségétől, eddigi céltudatos képzettségétől függ. Lehet országhírű népmisszionárius, III. Rendi igazgató, lelkeket formáló gyóntató, keresett lelki-vezér, kívánatos hitszónok, lelkiigazgató. Magát bármiben tudóssá, művésszé képezheti. Meleg szívével a diáklelkek, ifjúsági alakulatok rajongott hittanára, férfi táborok vezetője lehet, tudásával pedig főiskolai, egyetemi tanár. Mint plébánosnak, káplánnak városok sorsát teszik kezébe. Lehet országot-lelket alakító lapszerkesztő, író, nyomdaigazgató. Lehet a pogány világot meghódító misszionárius; szociális kérdések gyakorlati megvalósítója. Lehet „kimondottan ferences“ hitoktató, aki gyermek-ezrek ragyogó szeme és aranyos lelke által alakítja jövő Egyházunkat, hazánkat. Stb, stb. Egyik munkatér sem kisebb, értéktelenebb a másíknál! Mind nagy tudású, szentéletű, talpig ferencset kíván!

5. Az atyák segítő-testvérei azok lesznek, akik kisebb iskolázottságúak s lehetőleg valamilyen foglalkozáshoz (ipar) értenek. Belépésük után hat hónapig jelleltek. Saját ruhájukban járnak. Majd ők is beöltöznek. Új nevük elé: Tisztelendő Testvér (Frater) megkülönböztető címet kapják. Egyetlen megkülönböztető külső jelük, hogy a papi hajkorona helyett csak szerzetes tonzúrájuk van. Egy év múlva újoncok lesznek Szécsényben s ugyanolyan törvényszerűséggel s módon tesznek egymásután egyszerű és ünnepélyes fogadalmat, mint a kispapok. Az újoncév után, tehetségükhöz, a Rend szükségletéhez mért beosztást nyernek valamelyik zárdában.

Igazi szerzetesek a szerzetesi élet minden előnyével s kötelezettségével. Életüket éppen úgy örökre és fenntartás nélkül Istennek szentelik, mint a papok. Nagy kincsei a rendnek, mert értékes munkájukkal a

papokat segítik s tehermentesítik az-
 zal, hogy a házi munkának minden
 fajtát szívvel-lélekkel, örömmel, és
 teljes megbízhatósággal végzik. Na-
 gyon jól tudják: Aki papnak segít,
 Krisztusnak segít! Meggyőződésük:
 Munkájuk lesz az a kulcs, mellyel a
 mennyország ajtaját önmaguknak s
 másoknak is megnyithatják... Itt-
 hon és a missziókban testvérek a
 sekrestyések, harangozók, templom-
 tisztogatók és díszítők, több helyen
 kántorok, portások, kertészek, gazdá-
 szok, szabók, gépészek, cipészek, sza-
 kácsok, takarítók, *gyűjtögetők*. Ők a
 pécsi oltárfaragó, templomdíszítő asz-
 talosműhelynek művész alkotói, a
 váci, szentföldi nyomda, és könyvkötészet fáradhatatlan
 munkásai... Jutalmuk, bérük? Élelmükről, ellátásukról
 a Rend gondoskodik. Krisztus által megígért örökélet
 mellett, az atyák testvéri szeretettel gondoskodnak lelki
 igényeik kielégítéséről s így biztosítva van számukra a
 békés, imás, vidám szerzetesi élet és a nyugodt halál
 kegyelme...

Ferences Irodalom.

Az eddig közöltekről többet és általában
 a ferenceségről bővebben a következő mű-
 vekben olvashatunk: Balanyi György: **Assisi
 Szent Ferenc**. Bp. 1927. — G. K. Chesterton-
 Reményi: **Assisi Szent Ferenc**. Kolozsvár.
 1926. — Pálffy Erzsébet grófné: **Assisi Szent
 Ferenc életrajza**. Bp. 1924. — P. Szabó Piusz
 O. F. M.: **Ferencrendiek a magyar történe-
 lemben**. Bp. 1921. — P. Takács Ince O. F.
 M.: **Szent Ferenc Rendje**. Bp. 1937. — P. Ge-
 melli Ágoston O. F. M.: **Franciskanizmus**.
 Bp. 1933. — P. Molnár Arkangyal O. F. M.:
A Ferences Szellem. Szombathely, 1926. —
 P. Steck—P. Unyi O. F. M.: **A Ferencrend
 Dicsősége**. Szolnok, 1928. — Kaposi József:
Szent Ferenc Virágoskertje. Bp. 1913. — P.
 Szedő Dénes O. F. M.: **Philomena**. (Feren-
 ces himnuszok). Bp. 1942. — P. König Kelemen
 O. F. M.: **Hatszáz éves ferences élet Szécsény-**

ben. — **Katolikus Lexikon**. I—IV. Bp. 1933. — Megrendelhető:
 „Magyar Barát” Szerkesztősége. Gyöngyös, Ferencrendi Zárda.

Jellegzetes ferences vonások.

Ferencesek a szegény Krisztus követői. Szent Ferencel együtt, a szegénység Úrnőjének jegyesei. Ezért mindig szegénynek kell lenniök. Amit használnak, mind a papáé. Munkájukból kell megélniök. Ha végzett munkájukért keveset kapnának, akkor az Úr Jézus példájára, a jó szívektől alamizsnát kérhetnek. Innen a Rend elnevezése: koldulórend. A kéregetést rendszerint a segítő testvérek végzik.

Jótevőit a Rend különösen a szívébe zárja. Naponta tagjaival imádkozik, és világszerte évenként számtalan szentmisét mondat értük haláluk után is. A Rend nagyobb jótevőit, kiválóbb tisztelőit hivatalos okmánnyal és nagy ünnepélyességgel édestestvérévé (confrater) fogadja, miáltal az illetők (és családjuk) a Ferencrend összes kegyelmi kiváltságában, imájában, jócselekedetében részesülnek. Ők alkotják a IV. Rendet. Ez a legnagyobb kitüntetés, amit a Ferencrend nem-ferencesnek adhat.

A rendtagoknak fizetésük, zsebpénzük nincsen. Amit munkájával keres a szerzetes, az a Rendé. Minden szükségest az előjárótól kér és kap. Engedély nélkül a szerzetes önmaga számára ajándékot nem fogadhat el, de maga sem ajándékozhat. Egyénenként nem örökölhet. Utána sem örökölhet senki. Szabadság, (vakáció) csak betegség esetén lehetséges. Azonban egy-két évenként, az ünnepélyes fogadalmasok, hosszabb időre meglátogathatják szüleiket, rokonaikat. Nagyobb családi eseménykor is hazautazhatnak. A szerzetest nem nyugdíjazják. Dolgozik, amíg erővel, egészséggel bírja. Öreg napjaiban a Rend tisztelettel övezi és éppen úgy gondját viseli, mint fiatal korában. Halottaikat a Rend a templom kriptájába, vagy a temetőben közös sírhelyére temeti. Sírjukat kegyelettel gondozza, örök nyugalomukért számtalanszor imádkozik.

Akik közben arról győződtek meg, hogy Isten mégsem erre a pályára hívta őket, ünnepélyes fogadalom, ill. felszentelés (szerpapság) előtt, minden különösebb következmény nélkül távozhattak a Rendből. A Rend kilépésük után is szeretettel gondol rájuk, és imáiba foglalja őket. A Rend el is küldheti tagjait, ha teljesen alkalmatlannak tartja őket a szerzetesi életre. A Rendben szerzett betegség miatt senki el nem távolítható.

A kolostornak abba a részébe, ahol a szerzetesek laknak (klauzúra), nőknek belépniök súlyos bűn terhe mellett tilos. A

ferencesek külön szobában laknak. Közösen étkeznek és üdülnek. A ferencesek húsfélét is ehetnek. A híveknél valamivel többet bőjtölnek. Súlyos és kötelező testi önsanyargatás nincs. Különösen a fiatalabbak (növendékek) szerzetességükkel összeegyeztethető módon s körülmények között sportolhatnak. Látogatókat előljárójuk engedélyével fogadhatnak.

Áthelyezés csak egyéni vagy rendi szükségből történik.

Külföldi misziókba a vállalkozók mennek. Azal a kifejezett szándékkal is beléphet valaki a Ferencrendbe, hogy amennyiben az előljárók a misszionáriuskodásra alkalmasnak találják, külföldi misszióba mehessen. Akik Kínában akarnak misszionáriuskodni, azok a hittérítés nehéz munkája előtt, Rómában vagy Kínában hosszabb kiképzést nyerne. A kiutazás minden költségét a hazai rendtartomány fedezi. Ugyancsak az itthoni Rend gondoskodik megélhetésükről s a misszió nagyobb mérvű anyagi fejlesztéséről. A szükséges anyagiak előteremtésén fáradozik lapjával (Isten Dalosai), kiadványaival (sorozatos füzetek, naptár, stb.) és országos gyűjtéssel a „Ferences Missziók Országos Ügyvivősége“ Bp. Pasaréti-út 137.

A ferences kispapok tanulmányaik végzése közben mentesek a katonai szolgálattól. Képesített ferences atyák vezetésével nyerne papi hivatásuknak megfelelő leventekiképzést. Később két hónapos nyári lelkész-kurzuson készíti elő őket a katonaság a tábori lelkészteendők elméleti s gyakorlati ismeretére. Tényleges szolgálatuk esetén — mint minden felszentelt pap — főhadnagy ezred rangfokozattal teljesítenek lelkési teendőket. — A segítő testvérek kötelesek ugyan a katonai szolgálatra, de kiképzésük és szolgálatuk mindenkor egészségügyi, leginkább kórházban. Mentesek a lövészkötelezettségtől, helyette évenként kétheti egészségügyi kiképzést kapnak.

A ferencesek napirendje általában a következő: Kora reggel felkelés. Közös reggeli ima, félórás elmélkedés, papi imádság (szolozsma, testvéreknek Miatyánkok) elvégzése. Misesés, mischallgatás, szentáldozás. Gyóntatások. Kötelességszerű napi elfoglaltságok. Közös ebéd és közös üdülés (rekreáció). Ismét kötelességszerű vagy szabad foglalatosság. Esti órákban szintén hosszabb szolozsma és elmélkedés. Majd közös vacsora. Utána üdülés. Végül is esti ima és lepihenés.

A ferencesek legfőbb előljárója az Általános Rendfőnök. Rómában él. Hat évre választják. — Könnyebb kormányzás kedvéért, a Rend országok szerint tartományokra oszlik. (Magyarországon 3 tartomány van). Egyik tartományból a másikba átlépni csak az Általános Rendfőnök engedélyével lehet. Egy-egy tartomány előljárója a Tartományfőnök. Három évre választják. Székhelye tartományának valamelyik nagyobb városa. A Tartomány az ország különböző részein fekvő zárdákból (kolostor) áll.

Az egyes zárdák előljárója a Zárda főnök, akit három évre választanak. Előljáró csak pap lehet. A Rendben hivatalos előhaladás, kitüntető jelvény nincs (ruházatban sem). Tisztségek csak megválasztás által nyerhetők el. Ha pedig a tisztség ideje lejárt, a volt legnagyobb tisztségű (előljáró) is, ismét egyszerű atya lesz, ha újra tisztségre nem választják. A Ferencesek fő jellemvonása: mindenben az egyszerűség, szegénység és szerénység!

Kapisztrán Szent Jánosról nevezett Rendtartománynak a következő helyen van zárdája: Kassán (kettő), Rozsnyon, Füleken, Salgótarjánban, Mátraverebély-szentkúton, (búcsújárhely), Szécsényben, Vácott, Egerben (lelkigyakorlatos házzal), Gyöngyösön, Jászberényben, Hatvanban, Budapesten (három), Simontornyan, Dunaföldváron, Pécssett, Szigetváron, Máriagyűdön (búcsújárhely), Siklóson, Mohácson, Baján (kisebb búcsújárhellyel), Csongrádon, Szegeden, Szolnokon, Nyiregyházán (lelkigyakorlatos házzal). (Visszacsatolt területeken lévő, de még a Tartományhoz vissza nem csatolt házak: Szatmár, Kaplony, Szabadka, Bács. Vissza nem csatolt területeken: Radna (búcsújárhellyel), Eperjes, Bártfa, Alsósebes). Amerikában öt városban, Kínában több helyen.

A szerzet tagjainak szüleit a Rend „anyjának” és „atyjának” tiszteli. Naponta imádkoztat értük. Évközben drága nevüket sok szentmisébe foglalja. Halálukkor szentmiséket végeztet értük. S mint holtak, a világ végéig megszámálhatatlan szentmise kegyelmében részesülnek.

A Ferencrendnek legféltettebb kincse a Harmadikrend (másként: Világirend). A világirendi férfi és nő a ferences első- és másodikrendinek: huga, öccse. A világirendnek mindenki tagja lehet. (Belépni szándékozók minden ferences zárdában jelentkezhetnek.) A Rend célja: Krisztus tökéletesebb követése Szent Ferenc szellemeiben. Egyházunk szemében a Harmadikrend az Actio Catholica ősmintája. Az új társadalmi- és erkölcsirend kialakításában, átütő munkát vár tőle! Csekély a kötelességük a felmérhetetlen lelki előnnyel szemben. A harmadikrendi a világ összes ferences férfi, és nő szerzeteseinek, világirendjeinek minden szentmiséjében, imájában, jócselekedetében részesül életében és halála után. Esztendőnként 125-ször teljes búcsút nyerhet. Aki óhajtja, a ferencesek ruhájában temetkezhet el. Számuk Magyarországon 20,000. Eddig 25 lett közülük szent, 58 boldog, 25 pedig szerzetesrendet alapított. Körülbelül 20 pápa, 40 kardinális, megszámlálhatatlan püspök volt a tagja. Számátalan gróf és herceg mellett, több mint 400 buzgó életű koronás fő tette páratlanná e dicső szent családot. Szent Ferenc virágos kertjében 700 év alatt a legkiválóbb államférfiak, hadvezérek, írók, költők, festők, zeneszerzők, stb. százai, mint a legillatosabb virágok ékeskedtek. Ebbe a földi s mennyei világot magába záró ferences családba lépni tehát csak dicsőség és nyereség!

Szerzetesi Hivatás.

A szerzetesi élethez *hivatás* kell. E nélkül a szerzetben boldog senki sem lehet. Mi a hivatás? Nem csodás égi hívó szó, nem is álom, hanem *annak érzése és akarása*, hogy életünket a kiválasztott Rend eszméi, útmutatásai szerint, *teljesen Istennek akarjuk és tudjuk szentelni*. Ehhez még a *rátermettség* is kell, azaz egészséges test, egészséges lélek, tanulni-tudás (a papoknál). Ha valaki úgy érzi, úgy látja, benne ezek a kellékek megvannak, akkor biztosra veheti, hogy az Isten a kiválasztott szerzetesi életre hívja, *van hivatása!* Tehát bátran kopogtathat a szerzet ajtaján. Isten segítő kegyelme vele lesz...

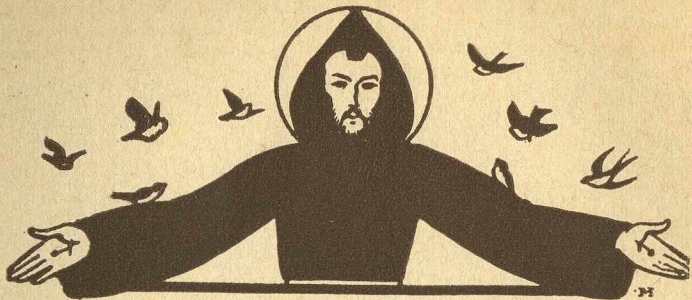
Ha valakit Isten hív *szolgálatára*, hívását visszautasítani földi s örök boldogságunk veszélyeztetése nélkül nem lehet! Szülők kedvéért sem! De a szülő sem akadályozhatja *bűn és büntetés nélkül* gyermekének szerzetbe lépését. A jó katolikus családnak legnagyobb boldogsága és dicsősége, a szülőknek halálos órájukban biztos vigasza, hogy gyermeküket, drága vérüket, legkedvesebb virágukat, élő gyertyájukat Isten oltárára helyezték... Erről az oltárról gyermekük által naponként ezerszeres

áldás száll családjukra, házukra, nyugvó poraikra... *Részesülnek ezekben azok is, akiknek nincs gyermekük, de vagyonukkal mások gyermekét segítik az Isten oltárához!*

Bizonyos, hogy a szerzetesi élet nehéz, áldozatos élet. Ha nem lenne az, Krisztus nem fűzött volna hozzá annyi jutalmat. Csak az vállalkozzék rá, akinek *hivatása van*, aki a keresztet hordozó Krisztust akarja minden körülmény között, utolsó lehelletéig szolgálni. Ezek számára azonban a szerzetesi élet igazán boldog s a leg szebb földi élet!

*Szent Ferenc hív.
Kövessd, mint ő Krisztust!*

Ki és hogyan lehet ferences szerzetes?

1. Akinek hivatása van papi, ill. testvér életre,
2. aki legalább 17—18 éves (ha testvér akar lenni),
3. aki keresztlevelét, szülői (egyházi) házasságlevelét,
4. erkölcsi bizonyítványát, ill. ajánló sorokat (plébánosától, v. hittanárától, ill. jó ismerős paptól),
5. félévi vagy érettségi bizonyítványát (testvéreknél a legutolsó iskolai bizonyítványt),
6. önéletrajzát (jelezve, hogy 14. éves kora óta milyen helyeken tartózkodott, félévnél tovább),
7. új orvosi bizonyítványát, a következő címre beküldi:

FT. FERENCES TARTOMÁNYFŐNÖKSÉG.

Budapest, II., Margit-körút 23.

FELVÉTELKOR előnyben részesülnek azok a papi pályára jelentkezők, akik kérvényüket **legkésőbb május 31-ig** adják be. (Az újoncév augusztus vége felé kezdődik.)

Nagyobb ruhakészletet nem kíván a Rend felvételkor.

A FERENCES PAPI ÉLET IRÁNT ÉRDEKLŐDŐ VII—VIII-OS GIMNAZISTÁK HITTANÁRUK (ILL. PLÉBÁNOSUK, LELKIATYJUK) AJÁNLO SORAIRA, 2—3 NAPON ÁT, TELJESEN DÍJTALANUL A GYÖNGYÖSI ZÁRDÁBAN LAKHATNAK, AHOL KÖZVETLEN KÖZELRŐL IS MEGISMERHETIK A SZERZETESI ÉLET BELSŐ ÉRTÉKÉT ÉS MEGVALÓSULÁSÁT.

Késői hivatások, elmaradt iskolázottságúak pappá készítésére külön továbbképző intézményt tart fenn a Rend. Jelentkezők a fenti címhez forduljanak.

Aki a jászberényi Szeráfi Kollégiumból szeretné gimnáziumi tanulmányait végezni, mert ferences papnak készül, kérelmét a következő címre nyújtsa be:

FT. SZERÁFI KOLLÉGIUM IGAZGATÓSÁGA.

Jászberény, Ferencrendi zárda.

A LEGÚJABB FERENCES IRODALOMBÓL

I. LELKIÉLET.

Szt. Bonaventúra—P. Dr. Dám I. OFM.: **A lélek útjai Istenhez.** — P. Meyer—P. Máriaföldi L. OFM.: **Szt. Bonaventúra lelkigyakorlatos vázlatai.** — Szt. Bonaventúra—P. Tarcsafalvy A. OFM.: **A tökéletesség kis tükre.** — P. Milánói—P. Gál G. OFM.: **A szeretet zsarátnoka.** — Szt. Bonaventúra—P. Gál G. OFM.: **Beszélgetek a lelkemmel.** — P. Szedő D. OFM.: **Philomena.** — P. Maes—P. Schrotty P. OFM.: **A misztikus élet teológiája.** P. Szedő D.: **Éneklő Barát.**

II. TUDOMÁNYOS MUNKÁK.

P. Dr. László Á. OFM.: „**A ferences iskola**“ természetbölcseleti problémái. — P. König K. OFM.: **Keresztény egyházak egysége.** — P. Dr. Réti M. OFM.: **Duns Scotus János egyediségi elve.** — P. Dr. Nagy K. OFM.: **Magyarországi nemzeti zsinatok.** — P. Schrotty P. OFM.: **Az Úr napja.** — P. Dr. Dám I. OFM.: **A lét eszméje Duns Scotus rendszerében.**

III. MISSZIÓS-FÜZETEK.

1. P. Klausz—P. Guth G. OFM.: **A kínai nő.** 2. P. Anhäuser—P. Guth G. OFM.: **Papagájok, kolibrik, vampirok.** 3. P. Hubert—P. Guth G. OFM.: **Asakó** (japán kislány). 4. P. Guth G. OFM.: **Kui-ian** (keleti asszonysors). 5. P. Schrotty P. OFM.: **Róma** (látogatás a missziók múzeumában). 6. P. Schrotty P. OFM.: **A kis José szeme.** 7. P. Károlyi B. OFM.: **Magyar ferencesek Kína felé.** 8. P. Witte—P. Guth OFM.: **Villanó fények az őserdő mélyén.** 9. P., P. Lazzeri—P. Máriaföldi L. OFM.: **Kommunista kegyetlenségek Kínában.** 10. M. Berarda: **Vadvirágok a kínai ugaron.** 11. P. Gábris G. OFM.: **A kínai nyomor poklában.** 12. **Csu Klári levelei a magyar kislányokhoz.**

IV. HITBUZGALMI-FÜZETEK.

1. Lurdi ájtatosság. 2. Fájdalmas Szűzanya tisztelete. 3. Kis Szt. Teréz tisztelete. 4. Páduai Szt. Antal tisztelete. 5. Assisi Szt. Ferenc tisztelete. 6. Árpádházi Szt. Margit tisztelete. 7. Szent Erzsébet kilenced. 8. Jézus Szíve tisztelete. 9. Szállást keres a Szt. Család.

Mindez megrendelhető: **Magyar Barát, Gyöngyös.**

V. FOLYÓIRATOK.

Magyar Barát (Ferenes Közlöny). Megjelenik havonként 8 ezer példányban. Előfizetési ára egy évre: 3 P 60. Megrendelhető: Magyar Barát, Gyöngyös. A Harmadikrendiek hivatalos lapja.

Isten Dalosai. A magyar ferences misszió hivatalos lapja. Megjelenik havonként kb. 50 ezres példányban. Előfizetési ára egy évre 1 P. Megrendelhető: Isten Dalosai, Bp. Pasaréti-út 137.

Szentföld. A „Magyar Szentföldnek“ hivatalos lapja. Megjelenik havonként kb. 40 ezres példányban. Előfizetési ára egy évre: 1 P 50. Megrendelhető: Bp. XII., Heinrich I.-u. 5.